

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Matthaei Tympii Aureum Specvlvm Principvm,
Consiliariorvm Iudicvm, Consvlvm, Senatorvm, Et Aliorvm
Magistratvum Cvm Ecclesiasticorum tum Politicorum
omnium**

Tympe, Matthäus

Coloniae Agrippinae, 1617

99 Rarißimè & non nisi grauiß. de caußis leges mutare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52641)

leges esse promulgandas, propterea quod si Magistratus suo fungatur munere, legum multitudine sic superuacanea: si non fungatur, molesta & perniciosa. (*Alex. lib. 16. c. 14.*)

2. Sint perspicuae, non obscurae, nec ambiguae scriptae, alias interpretationes variae, controuersae infinitae oriuntur. (*Demost. in Timocratem, temp. in Const. nou. 77.*)

3. Sint de ijs, quae possunt fieri. (*Alex. lib. 3. cap. 14.*)

4. Sint iustae, & subditis vtilis, & quae controuersias paucissimas pariant, orta dissidia subito tollant. (*Uicr. in Nicocle.*)

5. Sint consuetudini, moribus, locis, temporibus, personis, conuenientes, respiciant maximè Reip. cuiusque formam. (*Arist. 2. Pol. c. 4.*)

SIGNVM XCIX.

MAXIMIS, ET NON NISI MA. *Fugamissimis, iustissimisq. de causis Leges (neruos ciuitatis) mutare, seu veteres abrogare, & earum loco nouas surrogare, seu substituere, & introducere.*

VT in morbis non sunt tentanda noua remedia, si veteribus possit ijs succurri: ita non est cogitandum de nouis legibus, si Reip. incommodis medicina aliqua possit adhiberi veteribus.

1. *Charondas* apud Locrenses legem tulit, ut si quis legem abrogare veterem, rogare nouam, uellet, collo in laqueum inferto id faceret, ut si illa

illa displiceret, & non probaretur, eo ipso frangularetur, (gula ei frangeretur, attractio langueret, & si videretur bona, eius auctoritas columis abiret. (*Diod. Sic. lib. 12.*) *Democritus Timocratem* idem de Thurijs affirmat, & alicuius hinc factum esse, vt apud Locrenses ducentis annis lex nulla fuerit lata. *Arist. 2. Pol. c. 6.* aliter legum abrogationem eneruare Remp. & consuetudinem adferre Principis, & consuetudinis obprobrium de præmijs inuentorum rerum nouarum plausiblem quidem, at periculosam esse.

Xenophon, lib. 7. Cyri: Mutatio, ait, que paulatim, efficit vt omnis natura mutationes recipiat. Docet hoc Deus ipse, qui paulatim nos de hyeme ad vehementes æstus tolerandos, & æstu ad hyemem vehementem, quem immutamus ad quod eundem est assuefacti antea, nos docet culter imus. Obseruandum ergo, ne temere subitoque, sed maxima tantum urgente necessitate, utilitate euidentissima suadente, & paulatim, & cum consensu populi, totiusque Magistratus leges antiquentur, ferantur nouæ.

2. *Carolus Magnus* parcissimus fuit in conuersione legis, sed in veteribus restituitur vt seruarentur, multus fuit. *Baron. Tom. 4. an. Christi 801.* Nam vt sine valetudinis officina nemo subito victus rationem mutat: ita leges sine maxima rerum conuersione. *Rebilinus gustinus, epist. 118.* Ipsa mutatio consuetudinis iam quæ adiuuat utilitate, nouitate perturbat. *Cleon apud Thucyd. lib. 3* ait: Eam Remp. quæ mobilis quidē, sed tamen immotis legibus venter constantiorem esse illa, quæ bonis quidem legibus vtitur, sed tamen mobilibus & inconstantibus.

Lacedæmonij 700. annos vnīs legibus, & nunquam mutatis, moribus pacatissimè vixerūt. Cic. 1. L. Flacco.

Augustus Casar, apud Dion. lib. 52. sic alloquitur Senatū Rom. Positas semel leges constanter seruate, nec vllam earum immutate. Nam quæ in suo statu, eademq; semper manent, etsi sint nõ nihil vitiosa, vt iora tamen sunt his, quæ per innovationem vel meliora inducuntur.

Idem sub initio Imperij, non omnia statim, vt decretum erat, exsecutus est, veritus, ne parum succederet, si simul homines transferre & invertere veller; sed quædã ex tempore disposuit, quedam reiecit in tempus. *Ibid.*

Frequens legum mutatio & abrogatio, instituta & consuetudinē ciuitatis violari facit, & obtemperandi consuetudinē eneruat. Nam mutatis saepe legibus, ciues ipsis obedire non assuescunt. Etsi præscribat ratio, vt melioribus inuentis, antiquiores e tabulis ciuitatis dispungantur; si tamē consensus populi in hac re non sit, cicatrix potius ferenda est, quàm nouū & lethale vulnus facien-

Lex est norma & anima Reip & lingua ciuitatis.

Ex mutatione legū, saepe tempestas seditionis sequitur.

nam. Nam quamuis posteriora cogitata hominū meliora sint prioribus, nõ tamen sunt illa statim ac temerè admittenda. Nam vt consuetudo veterum facile non amittitur: ita vsus nouarum rerū haud facile approbatur: imò plena periculis, (periculosa, pernitiōsa, & θανατοφόρος,) plena procellis est omnis rerum in ciuitate commutatio. Quare si meliore lege inuenta, Magistratus veterem velit abradere, cautè, sensim, ac prudenter se gerat, cum, vt in corpore victus mutatio morbum, si sit subitanea; ita in ciuitate legis mutatio malum, (ouum scorpionis, seu sēmen quiuit.

Plat.

semen seditionis & inobedientiae) si sit inco-
 derata, gignat. In pugna Leuctrica cum Lacedae-
 moniorum multi fugissent, ijque legibus prece-
 dere deberent, Ephori, reputantes ciuitate
 ris desertam egere militibus, cupiebant eam
 nominiam militibus remittere, simulque ser-
 re leges. Deligunt igitur Agesilaum nouarum
 gum conditorem. Is prodiens in suggestum
 inquit, *alias leges haudquaquam laturus sum, neque
 enim his, quas habetis, aut additurus sum aliquam
 aut detracturus, neque quicquam omnium mutaturus.
 Sed mihi rectum videtur, ut leges, quas ab
 tis à die crastino robur habeant & auctoritas.*
 Eo commento simul & praesenti ciuitatis respo-
 sitati consuluit, & periculosum mutandorum
 gum exemplum à Rep. exclusit, vno solam
 legibus abrogatis.

SIGNVM C.

Legibus ob-
temperare.LEGIBVS SE SVBIIICERE
usq; parere.

1. **A**gyptiorum Reges nil agebant pro
 affectibus, sed omnia iuxta legum dicta
 existimantes parendo legibus se beatos fore
 vti erga subditos iustitia, omnium benevolentiam
 aded asssecuti sunt, vt non solum sacerdotibus
 singulis Aegyptijs maior Regis, quam vtriusque
 filiorum, aut aliorum Principum salutaris
 cura. *Diod. lib. 1. c. 6.*
2. *Augustus Caesar* filiam & neptem ob probam
 tiam prostitutam in insulam relegauit.